

Gabra tal-ġurisprudenza

KONKLUŻJONIJIET TAL-AVUKAT ĠENERALI
SAUGMANDSGAARD ØE
ippreżentati fit-8 ta' Lulju 2021¹

Kawża C-337/20

**DM,
LR
vs**

Caisse régionale de Crédit agricole mutuel (CRCAM) – Alpes-Provence

(talba għal-deċiżjoni preliminari mressqa mill-Cour de cassation (il-Qorti tal-Kassazzjoni, Franza))

“Rinviju għal deċiżjoni preliminari – Approssimazzjoni tal-legiżlazzjonijiet – Direttiva 2007/64/KE – Servizzi ta' ħlas fis-suq intern – Artikoli 58 sa 60 – Drittijiet u obbligi tal-utent ta' servizzi ta' ħlas u tal-fornitur ta' servizzi ta' ħlas – Kunċetti ta' 'armonizzazzjoni totali' u 'armonizzazzjoni eżawrjenti' – Komunikazzjoni barra mit-terminu tat-tranzazzjonijiet ta' ħlas mhux awtorizzati – Responsabbiltà tal-fornitur ta' servizzi ta' ħlas fil-konfront tal-utent ta' servizzi ta' ħlas irregolata biss mid-Direttiva 2007/64/KE – Responsabbiltà tal-fornitur ta' servizzi ta' ħlas fil-konfront ta' terza persuna, bħalma hu l-garanti – Kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva 2007/64/KE – Applikazzjoni ta' sistema ta' responsabbiltà prevista mid-dritt nazzjonali”

I. Introduzzjoni

1. Din il-kawża tirrigwarda l-interpretazzjoni tad-Direttiva 2007/64/KE fil-qasam tas-servizzi ta' ħlas² u b'mod iktar speċifiku l-kamp ta' applikazzjoni tagħha.
2. Din id-direttiva tirregola t-tranzazzjonijiet ta' ħlas bejn fornitur ta' servizzi ta' ħlas, bħalma hija istituzzjoni bankarja, u l-utent ta' dawn is-servizzi, li jista' jkun individwu jew imprezza.
3. Fil-kawża prinċipali inkwistjoni, il-fornitur tas-servizzi ta' ħlas huwa wkoll il-kreditur tal-utent, li għandu, konsegwentement, il-kwalità ta' debitur. Id-domandi magħmula mill-Cour de Cassation (il-Qorti tal-Kassazzjoni, Franza) huma intiżi li jistabbilixxu jekk id-dispożizzjonijiet tad-Direttiva 2007/64 humiex kompletament armonizzati b'mod li l-Istati Membri ma jgawdux

¹ Lingwa oriġinali: il-Franċiż.

² Direttiva 2007/64/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-13 ta' Novembru 2007 dwar is-servizzi ta' ħlas fis-suq intern li temenda d-Direttivi 97/7/KE, 2002/65/KE, 2005/60/KE u 2006/48/KE u li tħassar id-Direttiva 97/5/KE (ĠU 2007, L 319, p. 1, rettifika fil-ĠU 2009, L 187, p. 5).

margni ta' manuvra għal dak li jikkonċerna r-responsabbiltà tal-partijiet fi tranżazzjoni ta' hlas u jekk dawn id-dispożizzjonijiet jaffettwawx ir-relazzjoni bejn garanti, li jiggarantixxi d-dejn tad-debitur fil-konfront tal-kreditur, u dan l-istess kreditur.

4. It-talba għal deċiżjoni preliminari tressqet fil-kuntest ta' tilwima bejn DM, l-amministratur tal-kumpannija Groupe centrale automobiles SARL (iktar 'il quddiem il-“kumpannija GCA”) u LR, il-garanti ta' din il-kumpannija, kontra istituzzjoni ta' kreditu, il-Caisse régionale de Crédit agricole mutuel (iktar 'il quddiem il-“bank”). L-appellanti fil-Qorti tal-Kassazzjoni jsostnu li jekk, fid-dawl tad-dispożizzjonijiet tad-Direttiva 2007/64, kumpannija fil-pożizzjoni ta' debitur issir l-eżekuzzjoni ipotekarja kontriha biex tiġi invokata r-responsabbiltà ta' istituzzjoni ta' kreditu li wettqet tranżazzjonijiet ta' hlas li din il-kumpannija ma kinitx awtorizzata, din id-direttiva ma tipprekludix li l-garanti jinvoka, minhabba l-istess fatti, ir-responsabbiltà ta' din l-istituzzjoni, jekk id-dritt nazzjonali jippermetti dan.

5. Fi tmiem l-analiżi tiegħi, ser nipproponi li l-Qorti tal-Ġustizzja tiddeċiedi li d-Direttiva 2007/64 tirregola totalment l-obbligi kuntrattwali u r-responsabbiltajiet rispettivi tal-utent tas-servizzi ta' hlas u tal-fornitur tas-servizzi ta' hlas tiegħu, imma li hija ma tirregolax ir-relazzjonijiet bejn il-garanti u dan tal-aħħar. B'mod partikolari, din id-direttiva ma tipprekludix li l-garanti jinvoka r-responsabbiltà ta' dan il-fornitur, jekk id-dritt nazzjonali jippermetti dan, fil-każ ta' negligenza mwettqa fil-konfront tal-utent tas-servizzi ta' hlas meta titwettag tranżazzjoni mhux awtorizzata minnu, anki jekk dan l-utent tas-servizzi ma jkunx għadu jista' huwa stess, fid-dawl tal-imsemmija direttiva, jinvoka r-responsabbiltà tal-fornitur tiegħu.

II. Il-kuntest ġuridiku

A. *Id-dritt tal-Unjoni*

6. Skont il-premessi 4, 31 u 47 tad-Direttiva 2007/64:

“(4) [...] Huwa vitali, għalhekk, li jkun stabbilit fuq livell Komunitarju qafas legali modern u koerenti għas-servizzi ta' hlas, kemm jekk is-servizzi huma kompatibbli mas-sistema li tirriżulta mill-inizjattiva tas-settur finanzjarju għal zona unika tal-hlas bl-euro, kif ukoll jekk le, li hu newtrali sabiex jiġi żgurat livell ta' kundizzjonijiet indaqs għas-sistemi kollha tal-hlas, sabiex tinżamm l-għażla għall-konsumatur, li għandu jfisser pass konsiderevoli 'l quddiem rigward l-ispejjeż, is-sigurtà u l-effiċjenza għall-konsumatur, meta mqabbel mas-sistemi nazzjonali preżenti.

[...]

(31) Sabiex jitnaqqsu r-riskji u l-konsegwenzi ta' transazzjonijiet ta' hlas mhux awtorizzati jew eżegwiti skorrettament l-utent ta' servizzi ta' hlas għandu jinforma lill-fornitur ta' servizzi ta' hlas kemm jista' jkun malajr dwar kwalunkwe kontestazzjoni li tikkonċerna transazzjonijiet ta' hlas allegatament mhux awtorizzati jew eżegwiti skorrettament dment li l-fornitur ta' servizzi ta' hlas ikun issodisfa l-obbligi ta' informazzjoni tiegħu taht ta' din id-Direttiva. Jekk l-iskadenza ta' notifika [komunikazzjoni] tiġi rispettata mill-utent ta' servizzi ta' hlas, huwa għandu jkun jista' jkompli daww il-pretensjonijiet fil-perijodi ta' preskrizzjoni skond il-liġi nazzjonali. Din id-Direttiva ma għandhiex taffettwa pretendenzjonijiet oħrajn bejn l-utenti ta' servizzi ta' hlas u l-fornituri ta' servizzi ta' hlas.

[...]

- (47) Il-fornitur ta' servizzi ta' hlas ta' min iħallas għandu jassumi responsabbiltà għall-eżekuzzjoni tal-ħlas korrett, inkluż, b'mod partikolari, l-ammont sħiħ tat-transazzjoni ta' hlas u l-ħin ta' l-eżekuzzjoni, u responsabbiltà sħiħa għal kwalunkwe nuqqas minn partijiet oħra fil-katina tal-ħlas sa l-kont ta' min jithallas. Bħala riżultat ta' dik ir-responsabbiltà l-fornitur ta' servizzi ta' hlas għandu, fejn l-ammont sħiħ mhuwiex ikkreditat lill-fornitur ta' servizzi ta' hlas ta' min jithallas, jikkoreġi t-transazzjoni ta' hlas jew mingħajr dewmien bla bżonn iħallas lura lil min iħallas l-ammont rilevanti ta' dik it-transazzjoni, mingħajr preġudizzju għal kwalunkwe pretensjoni li tista' ssir skond il-liġi nazzjonali. Din id-Direttiva għandha tikkonċerna biss obbligi u responsabbiltajiet kuntrattwali bejn l-utent ta' servizzi ta' hlas u l-fornitur ta' servizzi ta' hlas tiegħu. [...]"

7. L-Artikolu 4 ta' din id-direttiva jipprovdi:

"Għall-finijiet ta' din id-Direttiva, id-definizzjonijiet li ġejjin għandhom japplikaw:

[...]

- 7) 'min iħallas' tfisser persuna fiżika jew ġuridika li għandha kont tal-ħlas u tippermetti ordni tal-ħlas minn dak il-kont tal-ħlas, jew, fejn ma jkun hemm l-ebda kont tal-ħlas, persuna fiżika jew ġuridika li tagħti ordni għal hlas;

[...]

- 10) 'utent ta' servizzi ta' hlas' tfisser persuna fiżika jew ġuridika li tagħmel użu minn servizzi ta' hlas fil-kapaċità ta' min iħallas jew ta' min jithallas, jew tat-tnejn;

[...]"

8. L-Artikolu 51(1) tal-imsemmija direttiva jipprovdi:

"Fejn l-utent ta' servizzi tal-ħlas ma jkunx konsumatur, il-partijiet jistgħu jiftiehm u li l-Artikoli 52(1), l-Artikolu 54(3), u l-Artikoli 59, 61, 62, 63, 66 u 75 ma għandhomx japplikaw għal kollox jew parzjalment. Il-partijiet jistgħu jiftiehm wkoll dwar perijodu ta' żmien differenti minn dak stabbilit fl-Artikolu 58."

9. Skont l-Artikolu 58 ta' din l-istess direttiva:

"L-utent ta' servizzi tal-ħlas għandu jikseb rettifika mingħand il-fornitur ta' servizzi ta' hlas biss jekk jinnotifika [jikkomunika] lill-fornitur ta' servizzi ta' hlas mingħajr dewmien bla bżonn malli jsir konxju ta' kwalunkwe transazzjoni ta' hlas mhux awtorizzata jew eżegwita skorrettament li tirriżulta fi pretensjoni, inkluża dik taħt l-Artikolu 75, u mhux aktar tard minn 13-il xahar wara d-data tad-debitu, sakemm, fejn applikabbli, il-fornitur ta' servizzi ta' hlas ikun naqas milli jipprovdi jew jagħmel disponibbli l-informazzjoni dwar dik it-transazzjoni ta' hlas skond it-Titolu III."

10. L-Artikolu 59(1) tad-Direttiva 2007/64 huwa fformulat kif ġej:

“1. L-Istati Membri għandhom jehtiegu li, fejn utent ta' servizzi [servizzi] tal-ħlas jiċċad li jkun awtorizza transazzjoni ta' ħlas li tkun ġiet eżegwita jew jiddikjara li t-transazzjoni ta' ħlas tkun ġiet imwettqa skorrettament, il-fornitur ta' servizzi ta' ħlas għandu jagħti prova li t-transazzjoni ta' ħlas kienet ġiet awtentikata, dokumentata b'mod preċiż, imdahħla fil-kontijiet u mhux affettwata minn xi ħsara teknika jew xi difett ieħor.

[...]

11. L-Artikolu 60 ta' din id-direttiva jipprevedi:

“1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li, mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 58, fil-każ ta' transazzjoni ta' ħlas mhux awtorizzata, il-fornitur ta' servizzi ta' ħlas ta' min iħallas jagħti lura immedjatament lil min iħallas l-ammont tat-transazzjoni ta' ħlas mhux awtorizzata u, fejn applikabbli, jerga' jgħib il-kont tal-ħlas iddebitat għall-istat li fih kien ikun li kieku ma seħħetx it-transazzjoni ta' ħlas mhux awtorizzata.

2. Jista' jiġi stabbilit aktar kumpens finanzjarju skond il-liġi applikabbli għall-kuntratt konkluż bejn min iħallas u l-fornitur ta' servizzi ta' ħlas tiegħu.”

12. L-ewwel u t-tieni subparagrafu tal-Artikolu 75(1) tal-imsemmija direttiva jipprovdu:

“1. Fejn ordni tal-ħlas tinbeda minn min iħallas, il-fornitur ta' servizzi ta' ħlas tiegħu għandu, mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 58, l-Artikolu 74(2) u (3) u l-Artikolu 78, ikun responsabbli lejn min iħallas għall-eżekuzzjoni korrett tat-transazzjoni ta' ħlas, ħlief jekk jista' jagħti prova lil min iħallas u, fejn rilevanti, lill-fornitur ta' servizzi ta' ħlas ta' min jithallas li l-fornitur ta' servizzi ta' ħlas ta' min jithallas irċieva l-ammont tat-transazzjoni ta' ħlas skond l-Artikolu 69(1), f'liema każ, il-fornitur ta' servizzi ta' ħlas ta' min jithallas għandu jkun responsabbli lejn min jithallas għall-eżekuzzjoni korrett tat-transazzjoni ta' ħlas.

Fejn il-fornitur ta' servizzi ta' ħlas ikun responsabbli taht l-ewwel sub-paragrafu, hu għandu mingħajr dewmien bla bżonn iħallas lura lil min iħallas l-ammont tat-transazzjoni ta' ħlas mhux eżegwita jew difettuża u, fejn applikabbli, iregga' lura l-kont tal-ħlas iddebitat għall-istat li fih kien ikun li kieku t-transazzjoni ta' ħlas difettuża ma seħħitx.”

13. L-Artikolu 86(1) tal-istess direttiva jipprevedi:

“Mingħajr preġudizzju għall-Artikoli 30(2), 33, 34(2), 45(6), 47(3), 48(3), 51(2), 52(3), 53(2), 61(3), 72 u 88 safejn din id-Direttiva fiha dispożizzjonijiet armonizzati, l-Istati Membri ma jistgħux iżommu jew jintroduċu dispożizzjonijiet minbarra dawk stabbiliti f'din id-Direttiva.”

14. Id-Direttiva 2007/64 ġiet issostitwita mid-Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (UE) 2015/2366 tal-25 ta' Novembru 2015 dwar is-servizzi ta' pagament fis-suq intern, li temenda d-Direttivi 2002/65/KE, 2009/110/KE u 2013/36/UE u r-Regolament (UE) Nru 1093/2010, u li tħassar id-Direttiva [2007/64]³.

³ ĠU 2015, L 337, p. 35.

15. L-Artikolu 71(1), l-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 72(1), l-Artikolu 73(1), l-Artikolu 89(1) u l-Artikolu 107(1) tad-Direttiva 2015/2366 jikkorrispondu, rispettivament u sostanzjalment, għall-Artikolu 58, għall-Artikolu 59(1), għall-Artikolu 60, għall-ewwel u t-tieni subparagrafu tal-Artikolu 75(1) u għall-Artikolu 86(1) tad-Direttiva 2007/64⁴.

B. Id-dritt Franciż

16. Id-dispożizzjonijiet tad-Direttiva 2007/64, kif trasposti fid-dritt Franciż, jinsabu fil-Kodiċi Monetarju u Finanzjarju, fil-formulazzjoni tiegħu li tirriżulta mill-ordonnance n° 2009-866, du 15 juillet 2009, relative aux conditions régissant la fourniture de services de paiement et portant création des établissements de paiement (id-Digriet Nru 2009-866, tal-15 ta' Lulju 2009, dwar il-Kundizzjonijiet li Jirregolaw il-Fornitura ta' Servizzi ta' Hlas u li Twassal għall-Holqien tal-Istituzzjonijiet ta' Hlas (JORF tas-16 ta' Lulju 2009, test nru 13) (iktar 'il quddiem il-“Kodiċi Monetarju u Finanzjarju”).

17. L-Artikolu 133-18 tal-Kodiċi Monetarju u Finanzjarju, li ttraspona l-Artikolu 60 tad-Direttiva 2007/64, jipprovdi:

“Fil-każ ta' tranżazzjoni ta' hlas mhux awtorizzata indikata mill-utent taht il-kundizzjonijiet previsti fl-Artikolu L. 133-24, il-fornitur tas-servizzi ta' hlas ta' min iħallas għandu jirrimborsa immedjatament lil min iħallas l-ammont tat-tranżazzjoni mhux awtorizzata u, jekk ikun il-każ, jerga' jistabbilixxi l-kont addebitat fl-istat fejn kien ikun kieku t-tranżazzjoni ta' hlas mhux awtorizzata ma kinitx seħhet.

Min iħallas u l-fornitur tas-servizzi ta' hlas tiegħi jistgħu jiddeċiedu kuntrattwalment fuq kumpens komplementari.”

18. L-Artikolu L. 133-23 tal-Kodiċi Monetarju u Finanzjarju ttraspona l-Artikolu 59 tad-Direttiva 2007/64.

19. L-Artikolu L. 133-24 tal-Kodiċi Monetarju u Finanzjarju, li ttraspona l-Artikolu 58 tad-Direttiva 2007/64, huwa fformulat kif ġej:

“L-utent ta' servizzi ta' hlas għandu jindika, minghajr dewmien, lill-fornitur tas-servizzi ta' hlas tiegħu tranżazzjoni ta' hlas mhux awtorizzata jew imwettqa hażin u sa mhux iktar tard minn tlettax-il xahar wara d-data tad-debitu taht piena ta' dekadenza sakemm il-fornitur tas-servizzi ta' hlas ma jkunx ipprovdieu jew għab għad-dispożizzjoni tiegħu l-informazzjoni dwar din it-tranżazzjoni ta' hlas skont il-Kapitolu IV tat-Titolu 1 tal-Ktieb III.

Hlief fil-każijiet fejn l-utent ikun persuna fizika li taġixxi għal bżonnijiet mhux professjonali, il-partijiet jistgħu jiddeċiedu li jidderogaw mid-dispożizzjonijiet ta' dan l-artikolu.”

20. Skont l-Artikolu 1147 tal-code civil (il-Kodiċi Ċivili):

“Id-debitur għandu jiġi kkundannat, jekk ikun il-każ, għall-hlas ta' danni, kemm minhabba n-nuqqas ta' twettiq tal-obbligu, jew minhabba d-dewmien fit-twettiq, kull darba li ma jiġġustifikax li n-nuqqas ta' twettiq seħh minhabba raġuni barranija li ma tkunx tista' tiġi attribwita lilu, anki jekk ma jkunx hemm *mala fide* min-naħa tiegħu.”

⁴ Nenfasisza li huwa madankollu paċifiku bejn il-partijiet li d-Direttiva 2015/2366 ma tapplikax għal din il-kawża *ratione temporis*.

21. L-Artikolu 2313 tal-Kodiċi Ċivili jipprovdi:

“Il-garanti jista’ jinvoka kontra l-kreditur l-eċċezzjonijiet kollha li jista’ jressaq id-debitur prinċipali, u li jkunu inerenti għad-dejn;

Iżda ma jistax jinvoka dawk l-eċċezzjonijiet li jkunu għalkollox personali għad-debitur.”

III. Il-kawża prinċipali, id-domandi preliminari u l-proċedura quddiem il-Qorti tal-Ġustizzja

22. Fit-22 ta’ Diċembru 2008, il-bank ippermetta lill-kumpannija GCA tiftaħ faċilità ta’ kreditu fuq kont kurrenti, iggarantita bil-garanzija *in solidum* ta’ LR.

23. Wara li ttermina din il-faċilità ta’ kreditu, il-bank harrek lil LR għall-hlas, bħala garanti. Huwa sostna li, bil-fatt li l-bank ipproċeda għal trasferimenti ta’ flus favur terzi mingħajr awtorizzazzjoni, il-bank wettaq żball u li l-ammont ta’ dawn it-trasferimenti kellu jitnaqqas mill-ammonti li huwa talab mingħandu.

24. Filwaqt li bbażat ruħha fuq l-Artikolu L. 133-24 tal-Kodiċi Monetarju u Finanzjarju li jittrasponi l-Artikolu 58 tad-Direttiva 2007/64, il-cour d’appel d’Aix-en-Provence (il-Qorti tal-Appell ta’ Aix-en-Provence, Franza) qieset li l-kontestazzjonijiet ta’ LR kienu inammissibbli, peress li t-terminu ta’ tlettax-il xahar biex jiġu kkontestati t-trasferimenti kontenzjużi, previst minn din id-dispożizzjoni, kien skada qabel il-preżentata ta’ dawn il-kontestazzjonijiet u li d-dekadenza kienet giet effettiva fil-konfront tiegħu.

25. Fl-appell ippreżentat quddiem il-Cour de cassation (il-Qorti tal-Kassazzjoni, Franza), LR u l-amministratur tal-kumpannija GCA, DM, jaċċettaw li dan it-terminu ta’ tlettax-il xahar kien skada. Huma jsostnu madankollu li l-imsemmija dispożizzjoni tal-Kodiċi Monetarju u Finanzjarju ma tipprekludix li r-responsabbiltà taht id-dritt ordinarju tal-bank, prevista fl-Artikolu 1147 tal-Kodiċi Ċivili, tiġi invokata fil-każ ta’ nuqqas fid-dmir ta’ viġilanza tiegħu.

26. Issa, skont LR u DM, il-fatt li t-trasferimenti inkwistjoni saru mill-bank mingħajr awtorizzazzjoni tal-kumpannija GCA jikkostitwixxi ksur kuntrattwali, li jrid jiġi rrimedjat abbażi tal-Artikolu 1147 tal-Kodiċi Ċivili.

27. Il-qorti tar-rinviju tippreċiża li, skont id-dritt nazzjonali, il-garanti jista’ jinvoka kontra l-kreditur l-eċċezzjonijiet kollha li jista’ jressaq id-debitur prinċipali u li jkunu inerenti għad-dejn u b’mod partikolari l-kumpens ta’ dak li l-kreditur ikollu jagħti lid-debitur prinċipali. Dik il-qorti żżid tgħid li din ir-regola tista’ tapplika meta l-kreditur ikun wettaq ksur fil-konfront tad-debitur prinċipali, li timplika r-responsabbiltà ċivili tiegħu u li tobligah konsegwentement għall-hlas ta’ danni lill-imsemmi debitur prinċipali bħala kumpens għad-danni tiegħu.

28. L-imsemmija qorti tenfasizza wkoll li, bis-saħħa tal-Artikolu 1147 tal-Kodiċi Ċivili, kull nuqqas ta’ twettiq ta’ obbligu kuntrattwali li jkun ikkawża dannu lill-kreditur tal-obbligu jobbliga lid-debitur tiegħu jwieġeb għalih.

29. Il-qorti tar-rinviju tistaqsi madankollu dwar il-possibbiltà għall-garanti li jibbaża ruħu fuq ir-regoli tad-dritt ordinarju dwar ir-responsabbiltà kuntrattwali, fid-dawl tar-regoli ta’ responsabbiltà previsti fid-Direttiva 2007/64 u trasposti fil-Kodiċi Monetarju u Finanzjarju.

30. Huwa f'dawn iċ-ċirkustanzi li l-Cour de cassation (il-Qorti tal-Kassazzjoni, Franza) iddeċidiet li tissospendi l-proċeduri u li tagħmel lill-Qorti tal-Ġustizzja d-domandi preliminari li ġejjin:

- “1) L-Artikolu 58 tad-Direttiva 2007/64/KE [...] għandu jiġi interpretat fis-sens li jistabbilixxi, għal tranżazzjonijiet ta' ħlas mhux awtorizzati jew eżegwiti skorrettament, sistema ta' responsabbiltà tal-fornitur ta' servizzi ta' ħlas li teskludi kwalunkwe azzjoni għal responsabbiltà ċivili ta' dritt nazzjonali bbażata, fir-rigward tal-istess fatti, fuq nuqqas minn dan il-fornitur li jikkonforma ruħu mal-obbligi imposti mid-dritt nazzjonali, b'mod partikolari fil-każ li l-utent ta' servizz ta' ħlas ma jkunx, fi żmien tlettax-il xahar mid-debitu, informa lill-fornitur ta' servizz ta' ħlas li tranżazzjoni ta' ħlas ma kinitx ġiet awtorizzata jew ġiet eżegwita skorrettament?
- 2) F'każ li tingħata risposta fl-affermattiv għall-ewwel domanda, l-istess artikolu jipprekludi l-garanti tal-utent tas-servizz ta' ħlas milli jinvoka, fir-rigward tal-istess fatti, ir-responsabbiltà ċivili tad-dritt nazzjonali tal-fornitur ta' servizzi ta' ħlas, benefiċjarju tal-garanzija, sabiex jikkontesta l-ammont tad-dejn iggarantit?”

31. It-talba għal deċiżjoni preliminari, bid-data tas-16 ta' Lulju 2020, ġiet irregistrata fir-Registru tal-Qorti tal-Ġustizzja fit-23 ta' Lulju 2020.

32. Il-Gvern Franciż, Ċek u Taljan kif ukoll il-Kummissjoni Ewropea pprezentaw l-osservazzjonijiet bil-miktub tagħhom u rrispondew ukoll bil-miktub għall-mistoqsijiet magħmula mill-Qorti tal-Ġustizzja fit-8 ta' Marzu 2021.

IV. Analizi

33. Permezz tad-domanda preliminari tagħha, il-qorti tar-rinviju titlob lill-Qorti tal-Ġustizzja tiċċara r-rabta bejn is-sistema ta' responsabbiltà tal-fornitur ta' servizzi ta' ħlas stabbilita mill-Artikoli 58 sa 60 tad-Direttiva 2007/64 u dik tar-responsabbiltà ċivili taht id-dritt ordinarju previst mid-dritt nazzjonali. B'mod iktar preċiż, il-qorti tar-rinviju tixtieq tkun taf, essenzjalment, fl-ewwel lok, jekk l-Artikolu 60 tad-Direttiva 2007/64, moqri flimkien mal-Artikoli 58 u 59 ta' din id-direttiva, jipprekludix kull azzjoni għad-danni tal-fornitur ta' servizzi ta' ħlas, ibbażata fuq is-sistema ta' responsabbiltà kuntrattwali taht id-dritt ordinarju, b'mod partikolari meta jkun skada t-terminu ta' dekadenza biex tiġi kkomunikata tranżazzjoni mhux awtorizzata⁵ (l-ewwel domanda preliminari) u, fit-tieni lok, jekk dan japplikax ukoll meta tali azzjoni għad-danni titressaq minn terza persuna, jiġifieri mill-garanti tal-utent tas-servizzi (it-tieni domanda preliminari).

34. Sabiex tingħata risposta lill-qorti tar-rinviju, jidhirli li jkun utli li tiġi spjegata s-sistema ta' responsabbiltà stabbilita mid-Direttiva 2007/64, b'mod partikolari fl-Artikoli 58 sa 60 tagħha, u li jiġi stabbilit jekk tistax tapplika sistema ta' responsabbiltà simultanja, qabel ma jiġi eżaminat jekk terza persuna, bħalma huwa l-garanti tal-utent tas-servizzi, hijiex libera li tinvoka r-responsabbiltà tal-fornitur ta' servizzi ta' ħlas abbażi ta' din is-sistema simultanja.

⁵ Nenfazizza li, għalkemm il-qorti tar-rinviju ssemmi fid-domandi tagħha kemm it-tranżazzjonijiet mhux awtorizzati kif ukoll it-tranżazzjonijiet eżegwiti skorrettament, il-kawża prinċipali tirrigwarda tranżazzjoni mhux awtorizzata. Konsegwentement, filwaqt li nanalizza, fejn hemm bżonn, id-dispożizzjonijiet tad-Direttiva 2007/64 li jirrigwardaw iż-żewġ tipi ta' tranżazzjonijiet, nipproponi li l-Qorti tal-Ġustizzja tirrispondi għad-domandi magħmula biss għal dak li jikkonċerna t-tranżazzjonijiet mhux awtorizzati.

A. Fuq is-sistema ta' responsabbiltà tal-fornitur ta' servizzi kif stabbilita mid-Direttiva 2007/64 (l-ewwel domanda preliminari)

35. Permezz tal-ewwel domanda preliminari tagħha, il-qorti tar-rinviju tixtieq tkun taf, essenzjalment, jekk is-sistema ta' responsabbiltà tal-fornitur ta' servizzi ta' ħlas stabbilita mid-Direttiva 2007/64 fil-każ ta' tranżazzjoni ta' ħlas mhux awtorizzata teskludix kull azzjoni għad-danni ċivili taħt id-dritt ordinarju bbażata, minhabba l-istess fatti, fuq nuqqas ta' twettiq, min-naħa ta' dan il-fornitur, tal-obbligi li huma imposti fuq mid-dritt nazzjonali.

36. Filwaqt li l-Gvern Franciż u dak Ċek kif ukoll il-Kummissjoni, b'mod sussidjarju, iqisu li din is-sistema ta' responsabbiltà implimentata mid-Direttiva 2007/64 ma tippermettix l-applikazzjoni ta' sistema ta' responsabbiltà kuntrattwali taħt id-dritt ordinarju għall-istess tranżazzjonijiet, il-Gvern Taljan isostni, min-naħa l-oħra, li ż-żewġ sistemi ta' responsabbiltà jistgħu jeżistu flimkien.

37. Wara analiżi bbażata fuq il-formulazzjoni tal-Artikoli 58 u 60 tad-Direttiva 2007/64, u fuq il-kuntest ta' dawn id-dispożizzjonijiet, kif ukoll fid-dawl tal-għanijiet ta' din id-direttiva⁶, jiena tal-fehma li s-sistema ta' responsabbiltà tal-fornitur ta' servizzi ta' ħlas fil-konfront tal-utent ta' servizzi ta' ħlas fil-każ ta' tranżazzjoni mhux awtorizzata, stabbilita minn din id-direttiva, hija s-suġġett ta' armonizzazzjoni totali b'mod li din is-sistema teskludi kull sistema ta' responsabbiltà simultanja.

38. Għal dak li jirrigwarda qabelxejn il-formulazzjoni tal-Artikoli 58 u 60 tad-Direttiva 2007/64, nikkonstata li l-Artikolu 58 jintroduci obbligu ġenerali ta' komunikazzjoni ta' kull tranżazzjoni mhux awtorizzata jew eżegwita skorrettament, b'mod li l-utent ta' servizzi jikseb il-korrezzjoni ta' tranżazzjoni mhux awtorizzata jew eżegwita skorrettament biss jekk jindika tali tranżazzjoni lill-fornitur tas-servizzi ta' ħlas tiegħu, fejn din il-komunikazzjoni trid issir mhux iktar tard minn tlettax-il xahar mid-data tad-debitu korrispondenti.

39. L-Artikolu 60 ta' din id-direttiva jirrigwarda speċifikament ir-responsabbiltà tal-fornitur ta' servizzi fil-każ ta' tranżazzjoni mhux awtorizzata⁷. Il-paragrafu 1 tiegħu jipprevedi li l-Istati Membri għandhom jiżguraw li, *mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 58*, il-fornitur ta' servizzi ta' ħlas jirrimborsa immedjatament lil min iħallas l-ammont tat-tranżazzjoni ta' ħlas mhux awtorizzata.

40. L-espressjoni “mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 58”, użata fl-Artikolu 60 tad-Direttiva 2007/64, tfisser li din ma għandhiex tippreġudika l-Artikolu 58 ta' din id-direttiva. Minn dan jirrizulta, fil-fehma tiegħi, li t-tnissil tar-responsabbiltà tal-fornitur fil-każ ta' tranżazzjoni mhux awtorizzata huwa suġġett għall-osservanza tal-proċedura ta' komunikazzjoni mill-utent tas-servizzi, prevista fl-Artikolu 58 tal-imsemmija direttiva, li t-terminu tagħha ma jistax jaqbeż tlettax-il xahar wara d-data tad-debitu.

41. Il-premessa 31 tad-Direttiva 2007/64 turi li din hija fil-fatt kundizzjoni meta tistabbilixxi li, *jekk* l-utent ta' servizzi ta' ħlas josserva t-terminu ta' komunikazzjoni, huwa għandu jkun jista' jressaq il-pretensjoni tiegħu dwar in-natura mhux awtorizzata tal-ħlas.

⁶ Ara, b'mod partikolari, is-sentenza tal-11 ta' April 2019, Mediterranean Shipping Company (Portugal) – Agentes de Navegação (C-295/18, EU:C:2019:320, punt 36).

⁷ Ir-responsabbiltà tal-fornitur ta' servizzi fil-każ ta' tranżazzjoni eżegwita skorrettament jew mhux eżegwita hija, min-naħa tagħha, imsemmija fl-Artikolu 75 tad-Direttiva 2007/64.

42. Il-qari kongunt ta' dawn id-dispożizzjonijiet iwassal għaldaqstant għall-konklużjoni li l-utent ta' servizzi li ma jkunx indika lill-fornitur ta' servizzi tiegħu, fit-tleltax-il xahar mid-data tad-debitu, it-tranzazzjoni mhux awtorizzata, ma jistax jinvoka r-responsabbiltà ta' dan tal-aħhar⁸, inkluż abbażi tad-dritt ordinarju, u, għaldaqstant, ma jistax jikseb ir-rimbors ta' din it-tranzazzjoni mhux awtorizzata⁹.

43. Din l-interpretazzjoni hija kkonfermata mill-eżami tal-*kuntest* ta' dawn id-dispożizzjonijiet, inkluż, minn naħa, il-kuntest “estern” tagħhom, jiġifieri x-xogħol preparatorju, u, min-naħa l-oħra, il-kuntest “intern” jew sistematiku tagħhom, fi kliem ieħor, l-interazzjoni tagħhom mad-dispożizzjonijiet l-oħra tad-Direttiva 2007/64 fit-totalità tagħhom¹⁰.

44. *Fl-ewwel lok*, mix-xogħol preparatorju jirriżulta li l-proposta inizjali għal direttiva tal-Kummissjoni¹¹ ma kinitx timponi terminu massimu għall-utent ta' servizzi biex jikkomunika tranzazzjoni mhux awtorizzata, bħat-terminu li jinsab fl-Artikolu 58 tad-Direttiva 2007/64. Kien sempliċement previst li min iħallas jinforma *immedjatament* lill-fornitur ta' servizzi ta' hla tiegħu malli jsir jaf b'tali tranzazzjoni mhux awtorizzata, bi żball jew b'kull irregolarità oħra. Fir-rigward tal-artikolu li jirrigwarda r-responsabbiltà tal-fornitur ta' servizzi ta' hla, li jikkorrispondi għall-Artikolu 60 ta' din id-direttiva, dan ma kienx jagħmel riferiment għal dan l-obbligu ta' komunikazzjoni.

45. L-introduzzjoni ta' terminu ta' dekadenza uniformi malajr dehret madankollu indispensabbli sabiex tiggarrantixxi ċ-ċertezza legali tal-utent u tal-fornitur tas-servizzi ta' hla fil-każ ta' tranzazzjoni ta' hla mhux awtorizzata jew eżegwita skorrettament. Dan jirriżulta mill-proposti differenti tal-presidenza tal-Kunsill¹², mill-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew¹³ kif ukoll mir-rapport tal-Parlament Ewropew¹⁴ u mill-opinjonijiet tal-kumitati differenti tal-Parlament¹⁵. Dawn il-partecipanti kollha fl-elaborazzjoni tad-Direttiva 2007/64 enfasizzaw il-htieġa li tiġi żgurata ċ-ċertezza legali u, għal dan il-għan, li jkun previst li, fi tmiem dan it-terminu, it-tranzazzjoni ta' hla ikollha natura finali¹⁶.

⁸ Dan it-terminu japplika sakemm il-fornitur ta' servizzi ta' hla ma jkunx ipprova jew għamel għad-dispożizzjoni l-informazzjoni mehtieġa. Ara l-Artikolu 58, *in fine*, tad-Direttiva 2007/64 u l-punti 83 sa 85 ta' dawn il-konklużjonijiet.

⁹ Interpretazzjoni opposta, kif issuġġerita mill-Gvern Taljan, ma tistax, fil-fehma tiegħi, tirnexxi. Skont dan il-gvern, il-kampi ta' applikazzjoni rispettivi differenti tal-Artikoli 58 u 60 tad-Direttiva 2007/64 jimplikaw li teżisti, minn naħa, sistema ta' korrezzjoni ta' tranzazzjoni ta' hla (li fiha t-terminu ta' tleltax-il xahar biss ikun rilevanti) u, min-naħa l-oħra, sistema ta' responsabbiltà ġenerali tal-fornitur għal tranzazzjoni mhux awtorizzata (mingħajr restrizzjoni b'terminu), li japplikaw b'mod komplementari.

¹⁰ Fuq l-interpretazzjoni kuntestwali u t-tehid inkunsiderazzjoni tal-kuntesti “interni” u “esterni” tad-dispożizzjonijiet tad-dritt tal-Unjoni, ara K. Lenaerts u J. Gutiérrez-Fons, *Les méthodes d'interprétation de la Cour de justice de l'Union européenne*, Bruylant, 2021.

¹¹ Proposta għal direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-1 ta' Diċembru 2005, “L-implimentazzjoni tal-programm ta' Liżbona tal-Komunità – Proposta għal direttiva tal-Parlament ewropew u tal-Kunsill dwar servizzi ta' pagament fis-suq intern u li temenda d-Direttivi 97/7/KE, 2002/12/KE u 2002/65/KE” (KUMM(2005) 603 final, iktar 'il quddiem il-“Proposta għal direttiva”). Ara, b'mod partikolari, l-Artikoli 45 u 49 ta' din il-proposta.

¹² Ara, b'mod partikolari, il-proposti tal-Presidenza tal-Kunsill tal-Unjoni Ewropea, tal-15 ta' Ġunju 2006, (Interinstitutional file: 2005/0245(COD), 8623/06ADD 2).

¹³ Opinjoni tat-13 ta' Settembru 2006 dwar it-tema “L-implimentazzjoni tal-programm ta' Liżbona tal-Komunità – Proposta għal direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar servizzi ta' pagament fis-suq intern u li temenda d-Direttivi 97/7/KE, 2002/12/KE u 2002/65/KE” (KUMM(2005) 603 finali). Ara, b'mod partikolari, il-punt 4.7 tal-opinjoni li tipproponi li tiġi stabbilita rabta ċara bejn it-talba immedjata fil-każ ta' hla jiet mhux awtorizzati u l-iffissar ta' terminu ta' sena biex jintalab ir-rimbors tal-hla jiet mhux awtorizzati.

¹⁴ Ara r-rapport, tal-20 ta' Settembru 2006, dwar il-Proposta għal direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar servizzi ta' pagament fis-suq intern u li temenda d-Direttivi 97/7/KE, 2002/12/KE u 2002/65/KE (KUMM(2005) 603 – C6-0411/2005 – 2005/0245(COD) FINAL A6-0298/2006 (b'mod partikolari, l-emenda Nru 239)).

¹⁵ Ara l-Emenda Nru 66 tal-Opinjoni tal-Kumitat għas-Suq Intern u l-Harsien tal-Konsumatur għall-Kumitat għall-Affarijiet Ekonomiċi u Monetarij dwar il-proposta għal direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar servizzi ta' pagament fis-suq intern u li temenda d-Direttivi 97/7/KE, 2002/12/KE u 2002/65/KE (KUMM(2005)0603 – C6-0411/2005 – 2005/0245(COD)).

¹⁶ Jehtieġ li jiġi ppreċiżat li, għalkemm dawn l-istituzzjonijiet u organi kienu jaqblu li jiġi introdott terminu ta' dekadenza, huma pproponew termini differenti li jvarjaw bejn 6 xhur u sentejn. Il-konsensus instab fuq terminu ta' tleltax-il xahar li ddahhal fid-Direttiva 2007/64 u, barra minn hekk, inżamm ukoll fid-Direttiva 2015/2366 il-ġdida.

46. Matul il-proċess leġiżlattiv¹⁷, ġie propost b'mod partikolari li fl-artikolu stess li jirrigwarda r-responsabbiltà tal-fornitur ta' servizzi ta' hlas tiddaħhal *kundizzjoni* dwar l-obbligu tal-utent ta' dawn is-servizzi li jkun indika, minn qabel, lill-fornitur tiegħu f'terminu massimu li tranżazzjoni ta' hlas waħda jew iktar ma jkunux ġew awtorizzati. Fl-aħħar nett, il-leġiżlatur għażel li jdaħħal dan l-obbligu ta' komunikazzjoni f'dispożizzjoni separata, f'dan il-każ l-Artikolu 58 tad-Direttiva 2007/64, li jistabbilixxi terminu massimu ta' tlettax-il xahar, u li jipprovdidi fid-dispożizzjoni dwar ir-responsabbiltà tal-fornitur ta' servizzi ta' hlas, jiġifieri fl-Artikolu 60 ta' din id-direttiva, riferiment espress għal dan l-obbligu.

47. Ir-rabta bejn ir-responsabbiltà tal-fornitur ta' servizzi ta' hlas u l-osservanza mill-utent ta' dawn is-servizzi tat-terminu massimu ġiet għaldaqstant stabbilita mil-leġiżlatur, b'mod li, mal-iskadenza ta' dan it-terminu, dan l-utent ma jkunx għadu jista' jressaq azzjoni għad-danni kontra l-fornitur tiegħu fil-każ ta' tranżazzjoni mhux awtorizzata.

48. *Fit-tieni lok*, il-kuntest “intern” jew sistematiku li fih jaqgħu l-Artikoli 58 u 60 tad-Direttiva 2007/64 jimxi f'dan is-sens. Huwa juri wkoll li l-armonizzazzjoni prevista mil-leġiżlatur tal-Unjoni fil-qasam kopert minn dawn l-artikoli hija totali u ma tippermettix l-adozzjoni ta' dispożizzjonijiet separati minn dawk adottati minn dan tal-aħħar.

49. Nirrileva, qabelxejn, li d-Direttiva 2007/64 tippredvi sistema ta' responsabbiltà bejn l-utent ta' servizzi ta' hlas u l-fornitur ta' dawn is-servizzi li tkopri kemm il-każijiet ta' tranżazzjonijiet ta' hlas mhux awtorizzati (b'mod partikolari l-Artikoli 58 sa 60) kif ukoll dawk ta' tranżazzjonijiet eżegwiti skorrettament jew mhux eżegwiti (b'mod partikolari l-Artikolu 75).

50. F'dawn il-każijiet kollha, l-obbligu ta' komunikazzjoni mill-utent ta' servizzi ta' hlas f'terminu ta' tlettax-il xahar, previst fl-Artikolu 58 tad-Direttiva 2007/64, għandu rwol kruċjali. Urejt dan fir-rigward ta' tranżazzjonijiet mhux awtorizzati. Fil-każ ta' tranżazzjonijiet eżegwiti skorrettament jew mhux eżegwiti, nirrileva li l-Artikolu 75 tad-Direttiva 2007/64, li huwa komplementari għall-Artikolu 60 ta' din id-direttiva, jirreferi wkoll għall-Artikolu 58, f'termini identici, billi jippreċiża li t-tnissil tar-responsabbiltà tal-fornitur hija “mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 58”. Il-premessa 31 tal-imsemmija direttiva tikkonferma li l-obbligu ta' komunikazzjoni japplika kemm għat-tranżazzjonijiet mhux awtorizzati kif ukoll dawk eżegwiti skorrettament u li t-tnissil tar-responsabbiltà tal-fornitur ta' servizzi ta' hlas minhabba eżekuzzjoni hażina tat-tranżazzjonijiet ta' hlas hija sugġetta għall-osservanza tat-terminu ta' komunikazzjoni.

51. Imbagħad, fil-każijiet ta' tranżazzjonijiet mhux awtorizzati kif ukoll f'dawk fejn it-tranżazzjonijiet ikunu eżegwiti skorrettament, l-Artikolu 59 tad-Direttiva 2007/64 dwar l-oneru tal-prova jipprevedu li huwa obbligu tal-fornitur tas-servizzi ta' hlas li jipprova li t-tranżazzjoni tkun ġiet awtentifikata, debitament irreġistrata u mdaħħla fil-kontijiet.

52. Nenfazizza li l-Artikolu 59 jaqleb l-oneru tal-prova meta jitfgħu mhux fuq dak li jinvoka l-eżistenza ta' tranżazzjoni mhux awtorizzata, jiġifieri l-utent ta' servizzi ta' hlas, imma fuq il-fornitur ta' servizzi ta' hlas. Minn dan jirrizulta li, matul perijodu ta' tlettax-il xahar, dan tal-aħħar ikun sugġett għall-obbligu ta' rimbors kważi awtomatiku u immedjat tat-tranżazzjoni li l-utent ma jkunx awtorizza¹⁸.

¹⁷ Ara t-test tal-kompromess tal-Kunsill, tat-30 ta' Awwissu 2006, Artikolu 47, għażla 1.

¹⁸ Nippreċiża madankollu li, skont l-Artikolu 51 tad-Direttiva 2007/64, meta l-utent ta' servizzi ta' hlas ma jkunx konsumatur, il-partijiet jistgħu jipprevedu li l-imsemmi Artikolu 59, favorevoli għall-utent, ma jkunx applikabbli. Huma jistgħu wkoll jaqblu fuq terminu differenti minn dak previst fl-Artikolu 58 ta' din id-direttiva.

53. Il-legiżlatur tal-Unjoni stabbilixxa għaldaqstant sistema ta' responsabbiltà li hija bbażata fuq tliet elementi essenzjali u marbutin bejniethom, jiġifieri, l-obbligu ta' komunikazzjoni li jaqa' fuq l-utent ta' servizzi ta' hlas, imsemmi fl-Artikolu 58 tad-Direttiva 2007/64, l-attribuzzjoni tal-oneru tal-prova lill-fornitur ta' dawn is-servizzi, li tinsab fl-Artikolu 59 ta' din id-direttiva, u, fl-aħħar nett, fil-każ ta' assenza ta' prova, ir-responsabbiltà ta' dan il-fornitur, skont l-Artikoli 60 u 75 tal-imsemmija direttiva, skont jekk it-tranzazzjoni tkunx mhux awtorizzata, mhux eżegwita, jew eżegwita skorrettament.

54. Minn dawn id-dispożizzjonijiet jirriżulta li din is-sistema ta' responsabbiltà tal-fornitur ta' servizzi ta' hlas fil-konfront tal-utent ta' dawn is-servizzi tikkostitwixxi sistema armonizzata. F'dan ir-rigward, l-Artikolu 86(1) tad-Direttiva 2007/64 jipprova li, "safejn din id-Direttiva fiha dispożizzjonijiet armonizzati, l-Istati Membri ma jistgħux iżommu jew jintroduċu dispożizzjonijiet minbarra dawk stabbiliti f'din id-Direttiva". Skont it-titolu ta' dan l-artikolu, din l-armonizzazzjoni għandha titqies li hija *shiha*. Nenfazizza li, sabiex issir distinzjoni bejn id-dispożizzjonijiet armonizzati u dawk li ma humiex, l-imsemmi Artikolu 86 jelenka d-dispożizzjonijiet tad-Direttiva 2007/64 li jhallu margni ta' diskrezzjoni wiesa' lill-Istati Membri. Issa jiena nirrileva li dan l-elenku ma jinkludix l-Artikoli 58 sa 60, u lanqas l-Artikoli 74 sa 78.

55. Minn dan niddeduċi li dispożizzjonijiet nazzjonali differenti minn dawk previsti fl-Artikoli 58 sa 60 tad-Direttiva 2007/64, li jkunu jipprevedu l-possibbiltà li l-fornitur ta' servizzi ta' hlas jinżamm responsabbli fil-konfront tal-utent ta' dawn is-servizzi meta dan ma jkunx ikkomunika lill-fornitur tiegħu t-tranzazzjoni ta' hlas mhux awtorizzata fit-terminu ta' tlettax-il xahar mid-data tad-debitu mhux awtorizzat, ikunu qegħdin imorru kontra s-sistema ta' responsabbiltà prevista fl-Artikoli 58 sa 60 u jkunu qegħdin imorru kontra l-armonizzazzjoni *shiha* li din is-sistema qiegħda tistabbilixxi.

56. Għaldaqstant, jien ma nistax naqbel mal-pożizzjoni tal-Gvern Taljan li sistema nazzjonali ta' responsabbiltà kuntrattwali tad-dritt ordinarju tista' tikkompleta lil dik stabbilita mid-Direttiva 2007/64 billi tippredvi r-responsabbiltà tal-fornitur tas-servizzi ta' hlas fil-konfront tal-utent ta' dawn is-servizzi indipendentement mill-fatt jekk dan tal-aħħar ikunx osserva t-terminu ta' komunikazzjoni ta' tranzazzjoni mhux awtorizzata msemmi fl-Artikolu 58 ta' din id-direttiva.

57. L-għanijiet tad-Direttiva 2007/64 jikkorroboraw din l-interpretazzjoni.

58. Kif jirriżulta mill-premessi 1 sa 5 ta' din id-direttiva, il-legiżlatur tal-Unjoni pprova joħloq suq uniku tas-servizzi ta' hlas billi jissostitwixxi s-27 sistema nazzjonali eżistenti, li l-koeżistenza tagħhom kienet sors ta' konfużjoni u kienet tbatì minn nuqqas ta' ċertezza legali, permezz ta' kuntest ġuridiku armonizzat li jiddefinixxi d-drittijiet u l-obbligi tal-utenti u fornituri ta' servizzi ta' hlas.

59. Mill-analizi preċedenti jirriżulta li s-sistema armonizzata ta' responsabbiltà għat-tranzazzjonijiet mhux awtorizzati jew li jiġu eżegwiti skorrettament stabbilita mid-Direttiva 2007/64 ma tistax tikkompeti ma' sistema oħra ta' responsabbiltà taħt id-dritt nazzjonali bbażata fuq l-istess fatti u bażi hlief jekk ma tkunx tippregudika s-sistema stabbilita minn din id-direttiva u jekk ma tippregudikax l-għanijiet u l-effett utli ta' din tal-aħħar¹⁹. Għaldaqstant, sistema ta' responsabbiltà simultanju, li tippermetti lill-utent ta' servizzi jinvoka

¹⁹ Ara, fil-qasam tar-responsabbiltà tal-produttur fir-rigward ta' prodotti difettużi, is-sentenza tal-21 ta' Diċembru 2011, Dutruieux (C-495/10, EU:C:2011:869, punti 29 u 30).

r-responsabbiltà tal-fornitur ta' servizzi tiegħu fil-każ ta' tranżazzjoni mhux awtorizzata meta huwa ma jkunx osserva t-terminu ta' tlettax-il xahar biex jindika din it-tranżazzjoni, tkun inkompatibbli mad-Direttiva 2007/64.

60. Nipproponi konsegwentement li l-Qorti tal-Gustizzja tirrispondi għall-ewwel domanda li l-Artikolu 58 u 60 tad-Direttiva 2007/64 għandhom jiġu interpretati fis-sens li jistabbilixxu, għat-tranżazzjonijiet ta' hlas mhux awtorizzati, sistema ta' responsabbiltà għall-fornitur ta' servizzi ta' hlas fil-konfront tal-utent ta' dawn is-servizzi li teskludi kull sistema ta' responsabbiltà oħra bbażata fuq in-nuqqas ta' dan il-fornitur marbut ma' dawn it-tranżazzjonijiet, b'mod li utent ta' servizzi ta' hlas li jkun naqas milli jwettaq l-obbligu ta' komunikazzjoni tiegħu fit-tlettax-il xahar b'effett mid-data tad-debitu mhux awtorizzat ma jkunx jista' jibqa' jinvoka r-responsabbiltà tal-fornitur ta' servizzi ta' hlas.

B. Fuq is-sistema applikabbli għall-garanti (it-tieni domanda preliminari)

61. Permezz tat-tieni domanda preliminari tagħha, il-qorti tar-rinviju tixtieq tkun taf jekk, meta, minhabba n-nuqqas ta' osservanza tat-terminu ta' komunikazzjoni ta' tranżazzjoni mhux awtorizzata, l-utent ta' servizzi ta' hlas ma jibqagħlux il-possibbiltà li jressaq azzjoni għad-danni civili kontra l-fornitur ta' servizzi minhabba n-nuqqas min-naha ta' dan tal-aħħar milli jwettaq l-obbligi tiegħu marbutin ma' din it-tranżazzjoni, l-Artikoli 58 sa 60 tad-Direttiva 2007/64 jipprekludux ukoll li l-garanti ta' dan l-utent jinvoka, minhabba l-istess fatti, ir-responsabbiltà civili ta' dan il-fornitur, benefiċjarju tal-garanzija, biex jikkontesta l-ammont tad-dejn iggarantit, skont sistema nazzjonali taht id-dritt ordinarju.

62. Filwaqt li l-Gvern Franciż u dak Ċek isostnu li t-terminu ta' komunikazzjoni applikabbli għall-utent ta' servizzi skont l-Artikolu 58 tad-Direttiva 2007/64 huwa infurzabbli wkoll kontra l-garanti ta' dan tal-aħħar, il-Kummissjoni ssostni, għall-kuntrarju, li l-garanti ma huwiex suġġett għall-kamp ta' applikazzjoni ta' dan l-Artikolu 58, u lanqas, għaldaqstant, għas-sistema ta' responsabbiltà stabbilita minn din id-direttiva fil-każ ta' tranżazzjoni mhux awtorizzata, b'mod li huwa jkun jista' jressaq azzjoni għad-danni kontra dan il-fornitur ibbażata fuq id-dritt ordinarju previst mid-dritt nazzjonali.

63. Fl-analiżi li ssegwi, ser nuri li, għalkemm is-sistema ta' responsabbiltà tal-fornitur ta' servizzi fil-konfront tal-utent ta' dawn is-servizzi, stabbilita mid-Direttiva 2007/64, hija s-suġġett ta' armonizzazzjoni sħiħa, din is-sistema ma testendix madankollu għall-garanti.

64. Ser nibda b'xi kunsiderazzjonijiet fuq il-garanti u l-kuntratt ta' garanzija.

65. Il-garanti jiggarantixxi lill-kreditur il-hlas ta' dak li d-debitur jista' jkollu jagħti lil dan tal-aħħar taht l-obbligu ggarantit, jiġifieri d-dejn dovut mid-debitur lill-kreditur. Fl-ebda każ ma jista' l-garanti jkollu jagħti iktar mid-dejn li għandu jagħti d-debitur²⁰. Il-garanzija hija l-kuntratt li bih il-garanti jintrabat fil-konfront tal-kreditur biex iħallas dan id-dejn fil-każ ta' inadempjenza mid-debitur²¹. Dan il-kuntratt huwa min-natura tiegħu aċċessorju għall-obbligu ggarantit²². Huwa wkoll separat mill-kuntratt konkluż bejn id-debitur u l-kreditur. Il-garanti huwa għaldaqstant terza persuna fir-rigward tal-kuntratt li jorbot lid-debitur mal-kreditur tiegħu.

²⁰ Ara Simler, P., *JurisClasseur Civil Code, fasc. 30: Cautionnement – Étendue*, 1 ta' Dicembru 2019.

²¹ Ara Simler, P., *JurisClasseur Civil Code, Synthèse – Cautionnement – Caractères généraux et conditions d'efficacité*, 1 ta' Ottubru 2020.

²² Ara Simler, P., *JurisClasseur Civil Code, fasc. 65: Cautionnement – Extinction par voie principale – Causes de droit commun*, 15 ta' Dicembru 2019.

66. Jeżistu varjetajiet kbar ta' kuntratti ta' garanziji. Fin-nuqqas ta' armonizzazzjoni f'dan il-qasam, dawn il-kuntratti huma suġġetti għad-dritt domestiku tal-Istati Membri, li jista' ma jkunx jaqbel fuq ċerti punti importanti²³. L-obbligi tal-garanti jistgħu, barra minn hekk, ikunu differenti hafna minn kuntratt ta' garanzija għal iehor u jkunu distinti minn daww applikabbli għad-debitur prinċipali mingħajr ma dan jaffettwa l-obbligi li bihom dan id-debitur huwa marbut fil-konfront tal-kreditur. Il-garanti jista' għaldaqstant jintrabat li jiggarrantixxi d-dejn kollu tad-debitur prinċipali jew parti biss minnu u ż-żmien tal-obbligu tiegħu jista' jkun limitat meta mqabbel maż-żmien tal-kuntratt li jorbot lid-debitur mal-kreditur tiegħu. Barra minn hekk, id-data ta' eżigibbiltà tal-garanzija, mingħajr ma tkun antecendenti għal dik tad-dejn prinċipali, tista' tkun differenti minn ta' dan id-dejn, u l-kuntratt ta' garanzija jista' jkun suġġett għal liġi li tkun differenti minn dik applikabbli għad-dejn prinċipali.

67. Fil-kawża prinċipali, il-bank, fil-kwalità tiegħu ta' kreditur, ikkonkluda kuntratt mad-debitur, il-kumpannija GCA, u awtorizza lil din tal-aħhar tiftaħ faċilità ta' kreditu fuq kont kurrenti, li ppermetta b'hekk it-tħaddim ta' overdraft mill-kont bankarju inkwistjoni. Il-bank ikkonkluda barra minn hekk kuntratt ta' garanzija ma' LR bil-għan li jiggarrantixxi *in solidum* id-dejn eventwali tal-kumpannija GCA fil-konfront tiegħu.

68. Infakkar li l-fatt li l-armonizzazzjoni tkun totali ma jimplikax li hija tkun eżawrjenti. Għal dak li jikkonċerna d-direttivi li jirrigwardaw b'mod partikolari r-responsabbiltà tal-professionisti fil-konfront tal-konsumaturi, il-Qorti tal-Ġustizzja ddecidiet li direttiva tista', *fuq l-aspetti li hija tirregola*, tfittex "armonizzazzjoni totali" tal-liġijiet, regoli u dispożizzjonijiet amministrattivi tal-Istati Membri, mingħajr ma tipprova tikseb armonizzazzjoni b'mod "eżawrjenti" fil-qasam tar-responsabbiltà kopert mid-direttiva, lil hinn mill-imsemmija aspetti²⁴.

69. Il-kliem "armonizzazzjoni totali" jirrigwarda l-margni ta' manuvra mħolli lill-Istati Membri u għaldaqstant il-livell ta' diskrezzjoni li huma għandhom biex jittrasponu fid-dritt domestiku tagħhom l-aspetti msemmija mid-Direttiva 2007/64, filwaqt li l-kliem "armonizzazzjoni eżawrjenti" jikkonċerna l-kamp ta' applikazzjoni *ratione materiae* ta' din id-direttiva²⁵.

70. Fi kliem iehor, l-armonizzazzjoni tista' tkun *totali* fis-sens li, kif enfasizzajt b'risposta għall-ewwel domanda, l-Istati Membri ma għandhomx margni ta' manuvra fit-traspożizzjoni ta' ċerti dispożizzjonijiet tad-Direttiva 2007/64, f'dan il-każ daww tal-Artikoli 58 sa 60 ta' din id-direttiva. Huma ma jistgħux jintroduċu dispożizzjonijiet differenti minn daww li jinsabu f'dawn l-artikoli. Min-naħa l-oħra, l-armonizzazzjoni ma hijiex *eżawrjenti* inkwantu hija limitata għall-oqsma speċifikament koperti mill-imsemmija direttiva u, lil hinn minn dawn l-oqsma, l-Istati Membri jibqgħu liberu li jilleġislaw sakemm ma jippreġudikawx l-effett utli tal-istess direttiva.

71. Jehtieg konsegwentement, f'dan l-istadju, li tiġi eżaminata l-portata tal-qasam kopert mid-Direttiva 2007/64 fil-qasam tar-responsabbiltà ċivili.

²³ Għal xi żmien, il-leġislatur tal-Unjoni kellu l-ambizzjoni li jirregola t-totalità tad-dritt tal-kuntratti tal-Istati Membri, inkluż id-dritt tal-garanti, f'kuntast ta' riferiment komuni, iżda dan il-pjan ma seħx u nżamm approċċ settorjali. Ara l-"Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill – Dritt Ewropew tal-kuntratti iktar koerenti – Pjan ta' azzjoni" (ĠU 2003, C 63, p. 1).

²⁴ Ara s-sentenza tal-4 ta' Ġunju 2009, *Moteurs Leroy Somer* (C-285/08, EU:C:2009:351, punt 25).

²⁵ Naqbel f'dan ir-rigward mal-ispjegazzjoni ta' dan il-kliem mogħtija mill-Avukat Ġenerali Spzunar fil-kawża *Kamenova* (C-105/17, EU:C:2018:378, nota ta' qiegħ il-paġna 15, taht il-punt 33).

72. Fil-fehma tiegħi, is-sistema ta' responsabbiltà koperta mid-Direttiva 2007/64 tirrigwarda r-relazzjonijiet bejn l-utent ta' servizzi ta' ħlas u l-fornitur ta' dawn is-servizzi. Is-sistema ma hijiex intiża li tirregola r-relazzjoni bejn dan il-fornitur ta' servizzi u terza persuna, kif inhu l-garanti.

73. Dan jirriżulta l-ewwel nett mill-Artikoli 58 sa 60 tad-Direttiva 2007/64, li ssemmi biss l-utent ta' servizzi ta' ħlas u min iħallas, minn naħa, u l-fornitur ta' servizzi ta' ħlas, min-naħa l-oħra. Issa, il-garanti la huwa utent ta' servizzi ta' ħlas u lanqas il-persuna li tħallas.

74. Fil-fatt, utent ta' servizzi ta' ħlas, bis-saħħa tad-definizzjoni li tinsab fl-Artikolu 4(10) tad-Direttiva 2007/64, huwa "persuna fiżika jew ġuridika li tagħmel użu minn servizzi ta' ħlas fil-kapaċità ta' min iħallas jew ta' min jithallas, jew tat-tnejn".

75. Skont l-Artikolu 4(7) ta' din id-direttiva, min iħallas huwa ddefinit bħala persuna li jkollha kont tal-ħlas u tippermetti ordni ta' ħlas jew, fejn ma jkun hemm l-ebda kont tal-ħlas, li tagħti ordni ta' ħlas²⁶.

76. Garanti, bħalma huwa LR, ma jaqax taht waħda minn dawn il-konfigurazzjonijiet u, għaldaqstant, ma jistax jitqies li jkollu l-kwalità ta' min iħallas fis-sens tal-punt 10 tal-Artikolu 4. Huwa lanqas ma huwa l-benefiċjarju ta' ħlas u lanqas fornitur ta' servizzi ta' ħlas.

77. Minn dan jirriżulta li l-garanti huwa terza persuna meta mqabbel mal-utent ta' servizzi ta' ħlas u mal-fornitur tas-servizzi ta' ħlas imsemmija mid-Direttiva 2007/64, u dan kif indikajt fil-punt 65 ta' dawn il-konkluzjonijiet, u li huwa ma jaqax taht il-kamp ta' applikazzjoni *ratione personae* ta' din id-direttiva.

78. Din l-interpretazzjoni hija kkorroborata mill-premessi tad-Direttiva 2007/64. Il-premessa 5 tenfasizza li din id-direttiva tiddefinixxi d-drittijiet u l-obbligi tal-utenti u tal-fornituri ta' servizzi ta' ħlas. Il-premessa 6 tippreċiża li ma tqiesx li jkun xieraq li jiġi previst kument għuridiku totalment eżawrjenti.

79. Fl-aħħar nett, il-premessa 47 tad-Direttiva 2007/64 tippreċiża li din għandha tikkonċerna biss l-obbligi kuntrattwali u r-responsabbiltajiet rispettivi bejn l-utent ta' servizzi ta' ħlas u l-fornitur ta' servizzi ta' ħlas tiegħu. Din il-preċiżazzjoni hija riprodotta fl-Artikolu 1(2) ta' din id-direttiva, iddedikat għall-għan ta' din tal-aħħar, li jgħid li l-imsemmija direttiva tiddetermina d-drittijiet u obbligi rispettivi tal-utenti ta' servizzi ta' ħlas u tal-fornituri ta' servizzi.

80. Mid-dispożizzjonijiet tad-Direttiva 2007/64, moqrija fid-dawl tal-premessi ta' din tal-aħħar, jirriżulta li din ma tirregolax ir-relazzjoni bejn il-fornitur ta' servizzi ta' ħlas u l-garanti tal-utent ta' dawn is-servizzi.

81. Għaldaqstant, l-istess bħall-Kummissjoni, jidherli li r-relazzjoni bejn il-fornitur ta' servizzi ta' ħlas u l-garanti tal-utent ta' dawn is-servizzi bl-ebda mod ma taqa' fil-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva 2007/64.

82. Is-sistema ta' responsabbiltà implimentata minn din id-direttiva timxi wkoll f'dan is-sens.

²⁶ Il-Qorti tal-Ġustizzja ddecidiet, fis-sentenza tal-11 ta' April 2019, Mediterranean Shipping Company (Portugal) – Agentes de Navegação (C-295/18, EU:C:2019:320, punti 53 u 54) li taht il-kuncett ta' "utent ta' servizzi ta' ħlas", fis-sens tal-Artikolu 58 tad-direttiva 2007/64, jaqa' wkoll id-detentur ta' kont ta' ħlas li minnu jkun sar xi għid mingħajr il-kunsens tiegħu.

83. Din is-sistema hija bbażata fuq ġabra ta' drittijiet u obbligi li jikkonċernaw biss lill-utent ta' servizzi ta' ħlas u l-fornitur ta' dawn is-servizzi u li fiha, l-ġhoti ta' informazzjoni lill-ewwel wiehed min-naħa tat-tieni wiehed għandu rwol maġġuri.

84. L-informazzjoni tinsab, fil-fatt, fl-għan stess tad-Direttiva 2007/64²⁷ u t-Titolu III ta' din id-direttiva huwa ddedikat kollu għaliha. Din l-informazzjoni hija kruċjali peress li tkun hi li tippermetti lill-utent ta' servizzi ta' ħlas li jsir jaf bl-eżistenza ta' tranżazzjoni mhux awtorizzata, li jindika dan lill-fornitur ta' servizzi fit-terminu msemmi fl-Artikolu 8 tal-imsemmija direttiva u li tnissel, jekk ikun il-każ, ir-responsabbiltà ta' dan tal-aħħar. Nenfazizza li, skont l-Artikolu 58, il-komunikazzjoni tat-tranżazzjoni mhux awtorizzata għandha ssehh fit-tlettax-il xahar ta' wara d-data tad-debitu "*sakemm* [...] il-fornitur ta' servizzi ta' ħlas ikun naqas milli jipprovdi jew jagħmel disponibbli l-informazzjoni dwar dik it-transazzjoni ta' ħlas skont it-Titolu III"²⁸.

85. It-terminu ta' tlettax-il xahar japplika biss, għaldaqstant, jekk l-informazzjoni tkun effettivament ġiet ikkomunikata lill-utent ta' servizzi ta' ħlas. Ninnota li l-obbligu ta' komunikazzjoni f'terminu ta' tlettax-il xahar wara d-data tad-debitu mhux awtorizzat jimplika li l-utent ta' servizzi ta' ħlas jivverifika l-kontijiet tiegħu tal-inqas darba fis-sena.

86. Jeżisti għaldaqstant bilanċ bejn, fl-ewwel lok, l-obbligu ta' informazzjoni li jaqa' fuq il-fornitur ta' servizzi ta' ħlas, fit-tieni lok, id-dmir ta' viġilanza li għandu l-utent ta' servizzi ta' ħlas assoċjat mal-obbligu ta' komunikazzjoni min-naħa tiegħu fit-terminu, u, fit-tielet lok, it-tnissil tar-responsabbiltà stretta ta' dan il-fornitur, mingħajr ma dan l-utent ikollu jipprova tort jew negligenza.

87. Barra minn hekk, għall-vantaġġ mogħti lill-utent ta' servizzi ta' ħlas li jkun jista' jirċievi immedjatament rimbors tal-ammonti mħallsa minħabba tranżazzjoni mhux awtorizzata, jekk huwa jkun osserva t-terminu ta' komunikazzjoni msemmi fl-Artikolu 58 tad-Direttiva 2007/64, jikkorrispondi l-ġhoti ta' ċertezza legali lill-fornitur ta' servizzi ta' ħlas inkwantu t-tranżazzjonijiet ta' ħlas mhux awtorizzati ma jkunux jistgħu iktar jiġu kkontestati mill-utent ta' dawn is-servizzi mal-iskadenza ta' dan it-terminu.

88. Dan il-bilanċ ma jikkonċernax madankollu lit-terza persuna bħalma huwa l-garanti. B'mod partikolari, peress li dan tal-aħħar ma jkollux, bis-saħħa tad-Direttiva 2007/64, l-informazzjoni kkomunikata lill-utent ta' servizzi ta' ħlas u li magħha huwa marbut it-terminu ta' tlettax-il xahar stabbilit fl-Artikolu 58 ta' din id-direttiva, dan it-terminu ma jistax jiġi invokat kontrihi.

89. Għaldaqstant, fl-assenza ta' dispozizzjoni espressa fl-imsemmija direttiva intiża li testendi s-sistema ta' responsabbiltà prevista bejn l-utent ta' servizzi ta' ħlas u l-fornitur ta' dawn is-servizzi lil terza persuna bħalma huwa l-garanti, jidhirli li ma huwiex iġġustifikat li dan tal-aħħar ikun sugġett għal din is-sistema.

90. L-argument tal-Gvern Franciż u ta' dak Ċek, li jekk il-garanti jithalla jikkontesta l-ammont tad-dejn wara t-terminu ta' tlettax-il xahar iwassal biex jiġu evitati r-rekwiżiti tad-Direttiva 2007/64 u jkun ippreġudikat l-effett utli ta' din tal-aħħar, bl-ebda mod ma ntwera u ma jistax, fil-fehma tiegħi, jirnexxi.

²⁷ Ara l-Artikolu 1(2) tad-Direttiva 2007/64 li jistabbilixxi r-regoli dwar ir-rekwiżiti fil-qasam tal-informazzjoni għal dak li jikkonċerna s-servizzi ta' ħlas.

²⁸ Enfasi miżjuda minni.

91. Dan minhabba n-natura fundamentalment differenti tal-kuntratt ta' garanzija u tal-kuntratt ta' servizzi ta' h̄las.

92. Kif enfasizzajt fil-punt 65 ta' dawn il-konklużjonijiet, il-garanzija hija intiza li *taċċerta* d-dejn tad-debitur fil-konfront tal-kreditur tiegħu. Il-kuntratt ta' garanzija jiftaħ għaldaqstant il-possibbiltà għall-istituzzjoni ta' kreditu li tikseb ir-rimbors tad-dejn dovut mid-debitur. Izda din hija relazzjoni kuntrattwali differenti minn dik li torbot lill-utent ta' servizzi ta' h̄las mal-fornitur tiegħu u li tikkonċerna biss lill-istituzzjoni ta' kreditu bħala kreditur u l-garanzija tad-debitur.

93. Il-fatt li, mal-iskadenza ta' tlettax-il xahar imsemmija fl-Artikolu 58 tad-Direttiva 2007/64, il-fornitur ta' servizzi ta' h̄las ma jibqax obligat jirrimborsa lill-utent ta' dawn is-servizzi fil-każ ta' tranżazzjonijiet ta' h̄las mhux awtorizzati u li dan tal-aħħar ma jkunx jista' iktar jikkontesta t-tranżazzjonijiet ta' h̄las li jkunu saru ma jeżentax lil dan il-fornitur mid-dmir ta' diliġenza tiegħu fl-eżekuzzjoni ta' dawn it-tranżazzjonijiet.

94. Il-fornitur ta' servizzi ta' h̄las huwa fil-fatt obligat jeżegwixxi korrettament it-tranżazzjonijiet ta' h̄las. Konsegwentement, jekk huwa jkun negligenti billi ma jivverifikax li t-tranżazzjonijiet ikunu ġew fil-fatt awtorizzati mill-utent tas-servizzi ta' h̄las u jekk in-negliġenza tiegħu tikkawża dannu lil terza persuna bħalma huwa l-garanti, xejn ma jipprekludi li r-responsabbiltà tiegħu tkun tista' tiġi invokata fil-konfront ta' din it-terza persuna, jekk id-dritt nazzjonali jippermetti dan. Nenfazizza li peress li l-garanzija ma hijiex irregolata mid-Direttiva 2007/64 u lanqas wara kollox minn xi direttiva oħra, hija tibqa' rregolata mir-regoli tad-dritt nazzjonali, li jistgħu jipprevedu li l-garanti jkun sugġett għall-obbligi tiegħu distinti minn dawk li jirregolaw ir-relazzjonijiet bejn id-debitur prinċipali fil-konfront tal-kreditur tiegħu u li ma jaffettwawx lil dawn tal-aħħar²⁹. Dawn ir-regoli jistgħu, b'mod partikolari, jippermettu lill-garanti jnaqqas l-ammont tad-dejn li huwa jkun inizzjalment intrabat li jiggarantixxi. Skont l-imsemmija regoli, il-garanti jkun jista' jitlob id-danni u, jekk ikun il-każ, jikseb it-tpaċija tad-dejn iggarantit, mal-imsemmija danni.

95. Il-fatt li l-garanti jkun jista' jinvoka d-dritt nazzjonali biex inaqqas l-obbligi tiegħu lejn il-kreditur bl-ebda mod ma jaffettwa r-relazzjoni kuntrattwali bejn l-istituzzjoni ta' kreditu, furnitur ta' servizzi ta' h̄las, u d-debitur, li huwa l-utent ta' dawn is-servizzi. Huwa ma jaffettwax, b'mod partikolari, l-ammont tad-dejn dovut minn dan tal-aħħar lil dan il-fornitur, li jista' jinkludi s-somom li jirrigwardaw it-tranżazzjonijiet mhux awtorizzati li ma jkunux ġew indikati fit-terminu ta' tlettax-il xahar imsemmi fl-Artikolu 58 tad-Direttiva 2007/64.

96. Nerga' nfakkar li l-garanti huwa garanti *supplimentari* għall-istituzzjoni ta' kreditu li huwa intiz li jiggarantixxi l-h̄las tad-dejn prinċipali. Għaldaqstant, jekk il-garanti jirbaħ il-kawża u jirnexxilu jnaqqas, permezz tat-tpaċija, l-ammont tad-dejn tiegħu fil-konfront tal-istituzzjoni ta' kreditu, jew ukoll li jinheles mill-obbligu tiegħu fir-rigward ta' dan tal-aħħar, dan ma jaffettwax il-kreditu ta' din l-istituzzjoni fil-konfront tad-debitur prinċipali u, konsegwentement, ma jippreġudikax l-effett utli tad-Direttiva 2007/64.

97. Kif indikat il-Kummissjoni, il-legiżlatur ma deherlux li jkun xieraq li jestendi s-sistema ta' responsabbiltà prevista mid-Direttiva 2007/64 lil terzi persuni, peress li qies li s-sistema applikabbli għar-relazzjonijiet bejn il-fornitur ta' servizzi ta' h̄las u l-utent ta' dawn is-servizzi

²⁹ Ara l-punt 66 ta' dawn il-konklużjonijiet.

kellha tkun suffiċjenti biex tirregola l-parti l-kbira tat-talbiet li joħorġu minn dawn it-tranzazzjonijiet ta' hlas u biex tnaqqas ir-riskji u l-konsegwenzi tat-tranzazzjonijiet mhux awtorizzati u eżegwiti skorrettament³⁰.

98. Inqis, konsegwentement, li t-tniissil, min-naħa tal-garanti, tar-responsabbiltà eventwali tal-kreditur, jekk id-dritt nazzjonali jippermetti dan, huwa eżempju ta' *rimedju ieħor* li jista' jiġi ppreżentat skont id-dritt nazzjonali, fis-sens tal-premessa 47 tad-Direttiva 2007/64, li bl-ebda mod ma jippreġudika l-effett utli ta' din id-direttiva.

V. Konkluzjoni

99. Fid-dawl tal-analiżi preċedenti, nipproponi li l-Qorti tal-Ġustizzja tirrispondi għad-domandi magħmula mill-Cour de cassation (il-Qorti tal-Kassazzjoni, Franza) bil-mod kif ġej:

- 1) L-Artikoli 58 sa 60 tad-Direttiva 2007/64/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-13 ta' Novembru 2007 dwar is-servizzi ta' hlas fis-suq intern li temenda d-Direttivi 97/7/KE, 2002/65/KE, 2005/60/KE u 2006/48/KE u li tħassar id-Direttiva 97/5/KE għandhom jiġu interpretati fis-sens li huma jistabbilixxu, għat-tranzazzjonijiet ta' hlas mhux awtorizzati, sistema ta' responsabbiltà tal-fornitur ta' servizzi ta' hlas li teskludi kull sistema ta' responsabbiltà oħra bbażata fuq in-nuqqas ta' dan il-fornitur marbut ma' din it-tranzazzjoni, b'mod li utent ta' servizzi ta' hlas li jkun naqas milli jwettaq l-obbligu ta' komunikazzjoni tiegħu fit-tleltax-il xahar b'effett mid-data tad-debitu mhux awtorizzat, ma jkunx jista' iktar jinvoka r-responsabbiltà tal-fornitur ta' servizzi ta' hlas.
- 2) L-Artikoli 58 sa 60 tad-Direttiva 2007/64 ma jipprekludux li persuna li ma tkunx l-utent ta' servizzi ta' hlas, bħalma huwa l-garanti, ikun jista' jinvoka r-responsabbiltà ċivili taħt id-dritt ordinarju tal-fornitur ta' servizzi ta' hlas għal tranzazzjoni ta' hlas mhux awtorizzata, inkluż fil-każ fejn l-utent ta' servizzi ma jkunx indika dik it-tranzazzjoni mhux awtorizzata lil dan il-fornitur fit-terminu ta' tleltax-il xahar mid-debitu mhux awtorizzat.

³⁰ Ara l-premessa 31 tad-Direttiva 2007/64.